

THE
WILLIAM R. PERKINS
LIBRARY
OF
DUKE UNIVERSITY

Rare Books

I. N. D. N. F. C.
DISPUTATIO THEOLOGICA

De
**MIRACULIS
GENTILIUM,**

Quam
Adjutore DEO Ter Opt. Maximo,

Sub Præsidio

MAGNIFICI RECTORIS

*VIRI Plurimum Reverendi, Am-
plissimi atq; Excellentissimi*

D O M I N I

BALTASARIS BEBELII,
SS. Theol. D. & PP. undiquaq; Cele-
berrimi, Patroni, Promotoris, atq; Præceptoris
sui æternum venerandi atque colendi.

*Publicæ Eruditorum disquisitioni
subjicit*

JOHANNES GÜNTZER, Argentoratensis.
Ad diem 16 Mens. Septembr. Anno M. DC. LXXXIII.
horis locoq; consuetis.

---

*ARGENTORATI,
TYPIS JOHANNIS WELPERI.*

OTTONIANI STIPENDII
DOMINIS
PRÆFECTIS
MUNIFICENTISSIMIS
VIRIS

*Magnificis, Nobilissimis, Pruden-
tissimis, Maxime Reverendo, Am-
plissimis, Consultissimis, Experi-
entissimis, Excellentissimis
atque Gravissimis.*

DNN. MOECENATIBUS, PATRONIS atq;
PROMOTORIBUS SUIS
Debitâ animi submissione & observantiâ
æternum venerandis

*Exercitium hoc Academicum in grati animi
signum, Humillime dedicat & consecrat
TANTORUM NOMINUM
Subjectissimus Cliens atq; Observantissimus
Cultor*

Joh. Guntzer, Argent. Respondens.

Q. D. B. V.

De

Miraculis Gentilium.

PRO O E M I V M.

Miraculorum in scripturis s^epe fit mentio : Memorantur enim *אוֹתוֹת signa*, מִזְבֵּחַ ostenta, נִזְבָּלָה mirabilia. Dcut. XIII. 2. Ezech. XII. II. Joel. II.30. Ps. CXXXIX. 6. σημεῖα, τερατα, θαύματα δυάπεις, Signa, prodigia, miracula, virtutes. Matth. XII. 38. XXI. 15. XXIV. 24. Marc. IX. 39. Joh. II. 11. Quæ vero non sunt unusmodi. Nam alia sunt solum *mira*, alia etiam *miracula*; Ista sunt, quæ præter suetum, cōmūnem, & ordinarium rei morem contingent, & animum hominis tanquam insolita ad sese convertunt, e. gr. cum quidam Phereas Jason vomica liberaretur, percussus gladio ; aliis per ictum lapidis amitteret notitiam rerum apprehensarum, Georgius Epiota ex matre nasceretur mortua, quæ & similia præter hominum opinionem facta, recenset Valer. Max. lib. I. cap. 8. hist. Confer August. de C. D. lib. X. cap. 16. Thom. Aquin. l. 3. cont. gent.

A

cap.

cap.97. D. Dannh. meletem. de mirac. §. i. pag. 9.
 seqq. *Hac iterum sunt vel vera vel falsa, quam distinctionem insinuat vel sola falsorum mentio, quam facit Paulus 2. Thessal. II. 9. dum prædictit Antichristi miracula fore, ἐν πάσῃ δύναμι, καὶ σημένοις, καὶ τέρασι ψεύδεσι, in omni virtute, & signis, & prodigiis falsitatis, innuens, duo esse signorum genera, alterum veritatis, alterum falsitatis; eo quod privatio, ut sunt falsa, præsupponat habitum, ut est veritas.* Qua de re disputat Origenes lib. II. advers. Celsum. pag. 91. è prestigiatorum miraculis, inquiens, colligimus καὶ ἀπὸ θείας εὐεγέρτειας ἐν τῷ βίῳ γε ὄφει, necessario esse alia quæ divina virtute patrentur in vita hominum: & consequens est, aut utrumque negari neutrū concedendo, aut, si alterum concedatur, præscriptim deterius, (ut sunt miracula falsa) fateri etiam id quod est præstantius. Quod si quis fatetur, prodigiosa miracula fieri, negans ulla patrari divinitus, perinde facere videtur, ac si fassus sophismata quædam esse, rationesque probabiles, quædam verisimilitudine, cum tamen nihil veritatis habeant, negaret extare apud homines alias veras atque dialecticas longèque diversas à sophismatibus. Si-
 cut igitur ex humanis præstigiis, quæ falsæ sunt, colligimus vera miracula divina; ita ex falsis miraculis in genere, colligimus vera etiam vicissim dari. Vera aliquo modo describit Hilarius, quando ait: Rescernetur & nescitur, fit & non intelligitur, ratio non apprehenditur, ingeritur effectus. adv. Const. f. 206. Id certum est, quod DEUS talium sit præcipua & prima causa. Psalm. LXXII. 18. LXXXVI. 10. Marc. XVI. 20. Johan. V. 17. XIV. ii. 1. Corinth. XII. 6. 10.

Et

Et si sunt *preter*, vel *supra* naturam, ejusque vires
vel captum & opinionem. Dan. II. 10. 27. Joh. IX.
32. X. 21. Ephes. III. 20. sive in *coelo*, sive in *terra*.
Jes. VII. 11. Dan. VI. 27. Joel. II. 30. Act. II. 19. non
quidem semper à solo DEO, immediate, sed etiam
per *creaturas*, ut sunt homines, divinitus tamen
elevatas, non solum pios, sed etiam interdum im-
pios. Matth. IX. 8. X. 1. Actor. II. 22. IV. 30. XIV. 3.
Rom. XV. 19. Confer Nûm. XX. 11. Exod. VII. 8. I.
Sam. XVIII. 11. De impiis notanda sunt verba Del-
Rionis, quando, *solet quidem*, inquit, *DEUS*
hanc gratiam gratuito etiam perperam de fide sentien-
bis largiri, sed in veræ fidei probationem, ut quando dedit prophetiam Bileamo & Caiphæ. lib. II. disquis.
magic. q. 7. Nempe donum miraculorum est ad-
ministrans, quod etiam in impios cadit, & qui aliquando damnandi sunt. Matth. VII. 22. 23. *DEUS*
tamen, ultimo ad suam ipsius gloriam respicit, &
Ecclesiæ suæ salutem. Joh. IX. 3. Talia fuerunt quæ
Moses fecit in Aegypto. Exod. III. 20. IV. 21. VII.
3. &c. Et Christus dum in his terris versaretur, & i-
psi Apostoli. Act. I. 1. Matth. X. 1. 8. Luc. IX. 10. *Falsa*
autem sunt, quæ *DEUS* quidem permittit, non ta-
men proprio author eorum est, sed Diabolus, &
ipsius ministri, ut sunt Pseudoprophetae. Deut. XIII.
1. Matth. XXIV. 24. Qualia fuerunt olim Gentilium,
& futura tum erant Antichristi. 2. Thess. II. 9.
quæ vel in recessu nil habebant, vel falsitatem in-
tendebant.

De his *Gentilium miraculis* constituimus nobis-
cum aliquid pro Cathedra Academica differere,
dum nobis disputandi ansam suppeditavit præstan-

issimus Dn. Respondens noster, specimen profectum suorum Theologicorum editurus, quod ut feliciter fiat, devotè precamur!

THESES. I.

Habuerunt Gentiles suos, אֲשֶׁר מִצְתַּדְכָּר שְׂרֵי בְּשָׂרֵב, quos vulgata vertit *ariolos*, *mægcs*, *maleficos* & *Chaldaos*. Dan. II. 2. Et נָזְרוֹת, aruspices, seu sectores extorum, cap. IV. 4. quos crediderunt sublimius quid, quam vulgus hominum, sapere vel facere; quare & sua sibi miracula imaginabantur, que hinc inde descripta extant, & leguntur apud suos ipsorum, & Christianos Doctores, vel auctores. Quos ipsos in medium proferamus, ne videamur aliquid dicere quod à mente ipsorum alienum sit. *Pausanias* in accurata Græcæ descriptione edit. Francof. anno 1583, in fol. Græc. & Latinè publicata, recenset plura exempla miraculorum, quæ inter Ethniconis contigisse credebantur. E. gr. quod *Aimphiarus*, post mortem & in Divos relatus, contra morbos valuerit, quod *Memnonis* statua sub ortum solis ediderit sonum, quod *Jovis* simulachrum sylva combusta manserit illæsum, quod *Aristomenes* post mortem interfuerit pugnæ ad Leuctra, quod ex puerō factus sit draco, quod tres lebetes inanes, probe obsignati, in festo Bacchi vino fuerint repleti, quod impius quidam oculorum usu fuerit privatus à Neptuno, quod *Jovis Lycii* sacerdos siccitate fuerit solitus, immisso in fontem ramo, ē queru sumpto; quod homo, ingressus fanum *Lycæi Jovis*, non potuerit ultra annum vivere, quod Mars effecerit, ut infans ex mortuæ matris uberibus lac superget. Quod *Hercules* singulis noctibus *Cereris* *Myscalenæ* templum clauerit, & recluserit, quod *Proserpina* apparuerit *Pindaro*, conquerens solam se se hymno nullo celebratam fuisse; quod templum *Cabrerorum* ingressi milites *Xerxis* furore fuerint correpti, & ipsi se in mare præcipites dederint, quod *Macedones* id ipsum tentantes de cœlo tacti sint, quod lupus sacrilegium prodiderit. vid. fol. 33. 40. 109. 142. 198. 204. 244. 268. 269. 274. 301. 330.

§. 2. Ne vero quis putet hæc apud solos nugi-vendulos
Gracos ita circumferri, addamus aliquem etiam ex Latinis, nem-
pe *Valerium Maximum*, qui & ipse *Ethnicus* fuit, & produxit
eius liber emendatus à Stephano Pighio, cum Spicilegio Lipsii &
Mitallerii, ex editione Christophori Coleri, Francof. anno M.
D.C.XXVII. Consignavit ille integrum caput, nempe VIII. lib.
I. de *Miraculis*, iis nimisrum, quæ inter ipsos *Romanos* contigil-
se ferebantur. In his refert *apparitiones*, ut fuit *Cæsar*, cuius
speciem in pugna Philippensi vidit *Cassius*: vidit enim *humano*
habitu augustiorem, *purpureo paludamento amictum*, *minaci vul-*
m, & concitato equo in se impetum facientem: ut ille refert. c. 8.
qui c. 2. narraverat, quod *Cæstor* & *Pollux* cuidam P. Vatinio
apparuerint, & Persen à Paulo Consule captum esse retulerint.
Sicut & *Martem* Patrem populo suo in pugna *Lucano-Brutia*
adfuisse, quare eidem, edicenti *Fabritio*, supplicationem esse ha-
bitam. num. 6. Apud eundem occurrunt etiam locutiones, ut fuil-
se fertur *Junonis Moneta*, quæ velle se *Romam* per imaginem su-
am interroganti respondit. cap. 3. Subjungit exemplum *Fortuna*
muliebris, cuius simulachrum bis-respondisse refert, & dixisse:
rite me matrona vidistis, *riteque dedicastis*. cap. 4. Habet & de
quodam *Sylvano*, qui in hunc pene modum respondisse fereba-
tur: *Uno plus Hetruscicadent, Romanus exercitus vitor abibit*.
cap. 5. Quo cum convenit cuiusdam nescio cuius vox. Nam di-
vinitus missæ vocis miraculum credidit ejus, qui dixerat: *Qui*
scimus, an hac flamma Cn. Pompejus cremetur? cap. 9. Quot-
sum referto *uaricinia*, quæ de rebus futuris, vel occultis aliis lo-
quebantur. Idem enim ore *Apollinis* editum refert, quod *Ap-*
pinus Claudius esset periturus. Nam virgo Pythia retulerit: *Ni-*
hil ad Te hoc, Romane, bellum, Eubœa cœlum obtinebis: id
quod etiam contigit. Nam morbo Eubœæ in Attico solo ille extin-
ctus est. cap. 10. Davidæ equum exitiosum prædictit oraculum,
num. 8. Exter. Quadrigam, sed acuti gladii insigne, prædictit iti-
dem oraculum. n. 9. *Brevi te videbo*, ait Calanus Brachmanes
ad Alexandrum M. Id quod & experientia morte comprobavit
num. 10. *Reviviscentes post mortem* idem refert. Nam refert
quendam Atticum, qui pridem mortuus habebatur, cum à ro-
go, seu igne, uretetur, proclamasse, se vivere, & auxilium pada-

gogi invocasse. num. 12. Quale quid etiam quendam *Lamianum* fecisse narrat, cum super rogo poneretur mortuus. Statu*s* etiam miracula tribuit, & reliquias; refert enim de statua Servii Tullii, quod *inviolata manserit*, cum ades fortuna conflagrasset. Et de lituo Romuli, quod integer repertus fuerit solus, cum de-*usto sacrario Saliorum* nihil aliud in eo reperiretur. Habet & de *Clandia*, virginis quondam *Vestalis*, *statua*, quæ collocata erat in vestibulis templi Matris Deorum, quod bis ab igne fuerit servata. num. 11. *Deos penates* ait idem, Alba relicta, Lavinium concessisse, num. 7. Quæ certe, & similia in admirationem sui rapiebant Lectores vel Auditores.

§. 3. Advocemus quoque *Patres Ecclesiae*, qui inter Gentiles tum degebant, & talia miracula oculis, vel auribus usurabant, & in suos libros transferebant: & in his ex *Gracis Patribus eruditissimum, & antiquissimum Clementem Alexandrinum*, qui libro VI. Strom. fol. 629. & seqq. plura ejusmodi refert Gentilium miracula: *Cum diurna siccitas*, ajens, *Graciam aliquando affligeret*, & fructuum esset maxima sterilitas, qui remanerant, inquietabant Gentiles, propter famem Delphos supplices venientes rogarunt Pythiam: quomodo liberarentur à tam gravi calamitate? Ea respondit: calamitatis unum esse remedium, si interentur precibus Æaci. Eis ergo morem gerens Æacus, cum in Gracum montem ascendisset, mundis in cœlum extensis manibus communem DEUM invocans precatus est, ut afflita misereatur Gracia! simulac autem cœpit precari, βροτὴν ἐξαστικτὸν, καὶ πᾶς ὁ πέριξ αὐτὸν ἐνεργετο, λαβόσ τε καὶ συνεχέσ τοις δημοσίοις καταφέγγειλες ὅλην ἐπαλήνωσαν τὸν χόρην. Felix statim tonitru iusonuit, & totus aer circum circa fuit obductus nubibus. Vehementes autem & continui imbres erumpentes totam implevere regionem. Hinc efficiebatur abundans & copiosa fructuum feracias, qui Æaci tanquam agricultura fuere impetrati precibus. Id quod insigne scilicet fuit miraculum.

§. 4. Addidit aliud: *Cum Etesia venti aliquando desicerent*, dicens, *Aristeus in Cœo sacrificavit Jovis Isthmo*: Maxima erat calamitas, qui cum ardore omnia conflagrarent, & venti non spirarent, qui solebant fructus refrigerare, padios autem cīkālīσato, eos facile revocavit. Habet & tertium: *Cum Xer-*

zes invasisset Graciā, Pythia dixit: Placate, ô Delphi, ventos, jam fata savebunt; tum altari posito, & facto ventis sacrificio ἀπωρεῖς αὐτὸς ἔχον, eos habuere adjutores. Nam cum circa Sepiadem promontorium spirassent vehementer, Persica classis universum apparatum contrivere. Huic geminum est quartum: Empedocles Agrigentinus (εἰπονταρέμας,) venti prohibitor cognominatus est. Dicitur ille, cum ex monte Agrigenti gravis quidam aliquando spiraret ventus, qui non solum morbos importabat incolis, sed etiam eorum uxoribus sterilitatis erat causa, ταῦται τὸν ἄνθεμον, ventum stitisse: Quocirca ipse quoque scribit in versibus:

Indeſſorum ventorum flamina tolles,
Qui ſpirando hominum perdentis arva fatigant;

Et rursus:

Cumque voles eadem tu rursus flamina pones.

Porro refert, dicens: Ajunt (Ethnici,) Magos qui sunt Cleonis, observantes sublimia nubium, qua erant grandines ejacula-tura. παράστειν τε ὡδῶς καὶ θύμασι τῆς ὁρῶν τὸν ἀπελλήν. Cancris & sacrificijs iram depellere. Quod si forte eis defuerit ani-mal, τὸν σφότερον αἰνιάζαντες δάκτυλον, suo cruentato digito sa-crifient. Parallelum est quod addit de Epimenide Cretensi: Epi-menidis Cretensis, inquiens, sacrificia ipsis Atheniensibus in tan-tum tempus bellum distulerunt. Satis ex Clemente.

S. §. Conjungamus Eusebium Cesareensem, cuius libri de præparatione Evangelica Græcè & Latinè prodierunt Parisiis anno M. DC. XXVII, in quibus refert, quod apud Ethnicos oracula quadam atque responfa morborum omnis generis cura-tiones, illataque cœlitus in impios gravissima calamitates celebren-tur. lib. IV. fol. m. 130. B. C. Imprimis huc pertinet ipsius liber aduersus Ethnicum Hieroclem, in quo totus est in recensendis & confutandis miraculis Apollonii Thyanæi, quæ Philostratus peculiari volumine complexus est, nec non aliorum, quorum mi-racula Gentiles jactabant, ut fuit quidam Jarcha, qui dæmone malo correptum missa ad eum epistola liberarit, claudio alicui et iam solo attactu luxatam vertebram confirmarit, cœco visum restituerit, alii manum valentem pro torpida reddiderit. Si quis plura desideret poterit, vel ipsum in utroque libro legere, vel

Tert.

Tert. d. anima. vel Origenis contra Celsum conferre libros; aut Augustinum legere lib. X. de C. D. I. c. 16. Aut Aeneam Gazaeum in Theophr. qui ait, dicere Gentiles, quod Hercules, fracta nave, in qua vebatur, a Cete deglutitus & conservatus sit, quod Thesei reliquiae sedarint tempestatem, Orestis urna Lacedaemonii vicerint; Photius refert, quod Orpheus caput post mortem cecinerit, & colorem longo post tempore præse tulerit; Aesopus occisus Delphis revixerit. Mela l.7. c. 6. ait, Herculis ossa templum Gadibus sanctum effecerint. l.2. Idem retulerat, quod Hercules ab invocato Jove adjutus sit imbre lapidum. Servius cines res Orestis inter ea recenset, quæ Rom. Imperium tenent. l.7. Aeneid. pag. 457. Idem refert, quod Hercules in somniis docuerit Marcum Octavium Hersennium prædomibus erectum sua opera ædem dedicare.

§. 6. Sin quis desideret aliquem ex recentioribus, & Pontificium quidem, evolvat Baronium, ad an. 139. §. 2. ubi refert ex Spartiano: Post testamentum quidem alterum (Hadrianus Imperator) se est conatus occidere. Subtracto pugione sacerdos factus est: Petij & venenum à Medico, qui se ipse, ne daret, occidit. Ea tempestate supervenit quædam mulier, qua diceret, somnio se monitam, ut insinuaret Hadriano, ne se occideret, quod esset bene valiturus, quod cum non fecisset, esse cœcatam. Insam tamen iterum Hadriano eadem dicere, atque genua ejus osculari, recepturam visum, si id fecisset. Quod cum insomnium implisset, oculos recepit, cum aqua, qua in fano erat, ex quo vernerat, oculos abluiisset. Venit & de Pannonia quidam cœcus ad febrentem Hadrianum, enique contigit, quo facto & ipse oculos recepit, & Hadrianum febris reliquit. Hæc Spartianus scripsit, & Baronius repetit, & §. 4. addidit: Cæterum quod ad illa miracula spectat, quæ ex Marii Maximi, nobilissimi historici, sententia fuisse conficta, Spartianus affirmit. Eademque omnia concinnata arte Antonini, qui, quod tantopere prorogare studuerit vitam parentis, Piis meruerit cognomen, opportuna se offert occasio, ut de aliis quibusdam miraculis commentiis agamus, quæ ejusdem Antonini temporibus esse edita, publica monumenta testantur, quæ ipsius Antonini comento, ut quemadmodum ea inventione erga parentem Pius,

„ ita erga Deos pientissimus videretur , seu impostura sacerdotum , vel iisdem omnibus conniventibus , ut collabentem Deorum cultum fallitorum miraculorum editione fulcirent , contigisse certum est. Quod enim Christianam religionem Diis adversariam virtute miraculorum mirificè stabilitam conseruerent , iisdemque majorem accessionem ad eam indies fieri intelligerent ; ut eadem quoque ratione suos in religionis officio continerent , quædam ab AEsculapio facta esse miracula , confinxerunt , eademque publica memoria consignarunt. His præmissis subjungit ex antiqua quadam tabula marmorea , Romæ in ædibus Maffeorum majusculis literis exarata , quædam verba , nempe hæc : (ut omissis Græcis Latina , brevitatis studiosi , allegemus :) *Hicse diebus Cajo cuidam cæco oraculum edidit (ἐξημάτισε revelavit,) veniret ad sacrum altare , & genua flecteret , à parte dextra veniret ad levam , & poneret quinque digitos super altare , & elevaret manum , & poneret super proprios oculos , & ὅρθον ἀνέβατε recte vidit , populo presente & congratulante , ὅτι ζωος ἀπέτι εὑόντο , quod grandia miracula fierent sub Imperatore nostro Antonino.* Addit idem ex eadem inscriptione : *Lucio affecto lateris dolore , & desperato ab omnibus hominibus , oraculum reddidit Deus , veniret , & ex tribomo tolleret cinerem , & una cum vino commisceret , & poneret supra latus , καὶ ἐσάθη , καὶ δημοσίᾳ ἀναφέσε τῷ θεῷ , καὶ ὁ δῆμος οὐνεχάρι ἀυτῷ , & convaluit & publice gratias egit Deo , & populus congratulatus est illi.* Tertium fuit hoc : *Sanguinem revimenti Juliano , desperato ab omnibus hominibus , ex oraculo respondit Deus : veniret , & ex tribomo caperet nucleos pini , & comedeleret una cum melle per tres dies , καὶ ἐσάθη , & convaluit , & veniens publice gratias egit praesente populo.* Tandem & quartum addit : *Valerio Apio militi , cæco , oraculum reddidit Deus : Veniret , & acciperet sanguinem ex albo Gallo , admiscens mel , & collyrium conficeret , & tribus diebus uteretur supra oculos , & vidit , & venit , & gratias egit publicè Deo.* Hæc retulit ipse Baroniuss.

§. 7. Subiungit idem suum judicium de talibus , putans , talia miracula ejusdem generis esse cum illis , qua olim a Vespasiano , ac nuper ab Hadriano , facta esse dicuntur. Addit : consuevit

fuerisse gentiles in Numinum suorum gratiam miracula atque oracula fingere, exemplum quoque de Theotecnō Antiocheno, qui eadem Maximini Imperatoris temporibus præstítit. (quod Eusebius lib. IX. cap. 2. ad marginem citatus narrat,) fidem facit. De qua vero, & similibus, ~~et in aliis~~ deinde ex professo agemus. Nunc sufficiat notasse, quod Gentiles (1.) *miracula* inter se, & plurima quidem, habuerint, sive illa fuerint vera, sive non, quæstio nunc non est; sufficit enim nobis, illa fuisse talia vel habita, vel visa, ita ut communem naturæ cursum & vim excederent, vel excedere viderentur. Sic fuerunt comparata liberationes à Dæmone, morbis, siccitate, igne, sterilitate, apparitiones, & loquæ mortuorum, prædictiones futurorum, vel occultorum revelationes, transmutationes, vel alia mutationes rerum insolitæ, &c. (2.) Quod medijs hæc adscriptissinerint supernaturalibus, iisque vel personalibus, ut e. gr. Neptuno, Marti, Herculi, Castori, Polluci, Aesculapio, Empedocli, Aëaco, &c. vel realibus, e. gr. statuis, reliquiis, precibus, gestibus, sacrificiis, canticis, aquæ, medicamentis, cibis &c. (3.) quod inter eos fuerint *nota*, & notificata, supplicationibus, tabulis, inscriptiōnibus, dedicationibus, donariis, scriptis, colloquiis, de qua nunc dicendum fuerit.

§. 8. Gentiles enim hisce suis miraculis eti. in gloriari fuerunt, ut suam religionem munirent & extollerent, Christianam contra destruerent, & deprimereant. *Nos autem*, conqueritur Eusebius, *admodum impie καὶ ἔτος ἐμφανεῖς καὶ ἐνεργεικὰ δυνάμεις* ἐν ἑδεῖ λόγῳ τιθεμένες, qui tam perspectas beneficasque virtutes nihil faciamus, adeoq; leges palam à nobis aperteq; violari, scil. tradunt, cum patrios quemque ritus religiose colere oporteat, neq; intacta demum instituta convellere, sed pressis quasi vestigijs Majorum pietatem ita conjectari, nihil ut præterea rerum novarum studio curiosus moliatur. Quare paenam etiam capit in hujus maleficij reos justè legibus Constitutum esse pronuntiant. Lib. IV. de præp. Evang. Vide, quod gentiles illa miracula sua appellarent ἐνεργεικὰ δυνάμεις virtutes bene nobis facientes & ἐμφανεῖς apertas, & illis superstruxerint cultum idololatricum. Eundemq; legibus etiam muniverint, adversus Christianos, quos propterea impios vocarint, quod noluerint talibus miraculis taliq; religioni se applicare, itio puniverint tanquam homi-

homines rebelles, & calamitatum publicarum auctores. *Enim-*
vero pridem apud ipsos miracula quadam atque responsa, morbo-
rum omnis generis curationes, καὶ ἀνέσις παντοῖων παθῶν εἰποτεῖ-
τε τὸ ναὶ αὐτοῖς, Illataque cœlicus in impios gravissima cala-
mitates celebrantur; queritur Eusebius; nempe quas ipsi pertur-
berunt divinitus, vel alii propter ipsos. Qui &c adversarii verba a-
libi refert: In quem finem hac commemoravi? ut nostrum illud
accuratum solidumque de omnibus judicium ἐξ χριστῶν καρότηλα
Christianorum levitatem inter se contendere licet: cum nos illum,
qui tanta patravimus, non pro DEO, sed homine Dīs charo ha-
beamus; illi contra ob paucula quadam prodigia ἡΕsum DEum
prædicent, adv. Hierocl. f.m. 512. I. D. Intenderunt igitur Gen-
tiles, Deitatem Christi in dubium vocare, imo destruere, quan-
tum in se, laudatis suis & exaggeratis miraculis. Qui scopus Da-
monis fuit maxime tum, cum Apollonius Thyanæus prodiret, &
stupenda miracula jactaret, nempe, ut miracula Christi, ab Apo-
stolis hinc inde prædicata, eluderet, & contrariis factis etiam ti-
bicinem aliquem labanti Ethnici smo supponeret, ut paulo ante ipsi
etiam Baronio vistum est.

§. 9. Patres vero Ecclesiaz ea propter non desierunt esse
 Christiani, aut obmutuerunt, sed strenue adversus talia mitacu-
 la disputarunt, & pugnarunt. Origenes in compendio regerit:
Certis indicijs examinemus promissores talium miraculorum, vide-
licet desumptis ex ipsorum vita moribique, tum ex miraculorum
ipsorum affectibus, dispicioendo, afferatne damnum hominibus, an
correctionem moribus, ut sciamus, quam vel ab incantatore fi-
ant ministerio demonum, vel ab anima pura sanctaque ἐξ afflata
divino spiritu, cuius etiam corpus ex ejusdem spiritus commercio
ad utilitatem institutionemque hominum sit efficax, & ad confir-
mandam veram fidem in DEUM. (καὶ προτροπὴν τὸν ἐπὶ τῷ
τιστευτῷ θεῷ ἀλλοδιῳ τράπεζῃ) quod si non sint probanda miracula
prius quam discernantur à quo recte parentur, aut secus, ne vel
omnia damnemus, vel omnia miremur, tanquam divina. Annon
perspicuum est è Mose Iesuque miraculis, quibus gentes integra ad
religionem pertracte sunt, non sine divina virtute facta esse ab il-
lis, que scripturis sunt prodita. Verba sunt Origenis lib. II. ad-
vers. Cell. f. m. 91. Ex quibus patet, quod Origenes se istis Gen-

ilium miraculis, utut splendidis, & decantatis, adeo non moveri passus sit ad gentilismum, & dimoveri à suo Christianismo, ut potius argumenta suppeditarit, ex quibus & aliis potuerint discernere, quid distarent æra lupinis. Conferri potest & Augustinus, qui l. XVIII. de C.D.c. 18. ostendit, *quid Christiani agere debeant*, quando inter Idola gentium miracula fieri afferuntur; nempe nihil dicemus aliud, nisi de medio Babylonis esse fugiendum, quippe cuius caput demon sit: Ipse certe hinc inde contra deceptiones istas disputat in suis libris, maxime de Civitate DEI; sicut Origenes in libris contra Celsum, Eusebius contra Hieroclem, alii in suis proptrepticis adversus Gentiles institutis.

§. 10. Cum vero Patres & Doctores Ecclesiaz non solum in genere, sed etiam in specie adversus miracula disputatione, & ipse Origenes in verbis modo laudatis idem innuat, igitur operæ pretium erit, singula quædam argumenta sigillatim tractare, & illustrare. *Respondeo.* I. respiciendum esse ad patratorum talium vitam moresque, sumens argumentum *τὸν τὸς θεοῦ τὸν ὄντα;* à vita & moribus; quandoquidem non statim vir bonus sit, qui (miraculose) futura prænovit, proinde requiri aliam probationem. Nimirum, quod quis miracula facit, exinde non statim sequi, eum esse DEI ministrum, in quo habitat *Spiritus Sanctus*, vel *religio* vera inveniatur, & opera omnia probanda sint; quandoquidem fuerint *θεοπατέρειοι*, qui suis quidem factis nescio quid præ se ferebant, ut Simon Magus, qui vocabatur *δύναμις τοῦ Θεοῦ* in *μεγάλην Virtus DEI magna*. Act. VIII. 10. à miraculosis factis, quibus hactenus populo imposuerat, sed deinde apparuit, quod divina miracula ista non essent, cum *avarum* & *ambitiosum* sese ostenderet, petita à Petro facultate miraculorum patrandorum, oblata pecunia. vers. 19. seq.

§. 11. Respiciendum quoque est (2.) ad *talium miraculorum finem* & *effectum*, nempe, an respiciant veram in DEUM fidem, & religionem, bonos mores, vitiorum abolitionem, DEI gloriam, & hominum salutem? Eadem hac de re prolixè disputat Origenes lib. III. advers. Cels. p. m. 127. adversus miracula Aristei, quæ Gentiles Christianis opponebant: *Itaque, inquiens, arbitratus inter ea qua de Aristeo & Jesu scripta sunt, suspende tantisper sententiam, dum difficias ex eventu,* in

τὸς θεοῦ τὸν ἀρελημένων εἰς οἴκων ἐπανόρθωσιν καὶ εὐαίσθειαν Τὴν
ταρπὸν τὸν ἐπὶ τῷ οἴκῳ θεῷ : Quod ad morum correctionem & pietate-
rem erga DEUM rerum omnium conditorem attinet , num non
sine nomine gesta sint , qua de JESU narrantur potius , quam qua
de Aristeo Proconnesio ? Quorsum enim divina providentia vo-
luerit edi per Aristea fabulosa illa miracula ? Nec potes dicere , r̄i
ωρελῆνος , quid utilitatis humano generi provenisset ex ipsis , que tibi
videtur tam mirifica ? Cum contra salutaris fuerit doctrina IESU
Christi , firmata in doctrina Apostolorum , proficua homini-
bus per miracula , & alia manifesta argumenta . Vera miracula
veram intendunt fidem , eamque confirmant , ut confirmavit JE-
SUS fidem de se miraculo resuscitati à sese Lazari . Joh. XI 45 .
XII. II. & Philippus eandem in JESUM Christum fidem . Actor.
VIII. 6. Paulus sanavit Aeneam , ut & ipse in JESUM crederet .
cap. IX. 35. cum viceversa falsa miracula errores probent & in-
tendant , Deut. XIII. 1. seqq. Matth. XXIV. 24. Marc. XIII. 22.
Augustinus hoc lydio lapide docuit miracula Ethnica à Christianis
improbari : Si quod nimurum miraculum Idololatriam præcipiat ,
ut præter DEUM alii quoque colantur , modo divino , id rejiicit .
Dixerat , quomodo petita Angelorum bonorum & malorum di-
scerire debeamus , nempe , considerando , si uim ne ipsi hono-
rem querant , an DEI : hinc intulit , cum ergo ad hunc (DEUM)
unum Angeli , quidam vero ad se ipsos latraria colendos signis mi-
rabilibus excitant , & hoc ita , ut illi istos coki prohibeant , isti autem
illum prohibere non audeant , quibus potius sic credendum , responde-
ant Platonici , respondeant quicunque Philosophi , respondeant The-
urgi , vel potius perjungi . Hoc enim sunt illa omnes artes vocabulo
dignæ ; Postremo respondeant homines , si illius natura sua sensus , quo-
quo rationales creati sunt , ex aliqua parte vivit in eis ; Respondeant ,
inquam , eisne sacrificandum sit DYS , vel Angelis , qui sibi sa-
crificari jubent , an illi uni , cui jubent hi , qui & sibi & ipsis pro-
hibent . Si nec isti , nec illi , ulla miracula facerent , sed tantum pre-
ciperent , ali⁹ quidem , ut sibi sacrificaretur , ali⁹ vero id vetarent ,
sed uni tantum juberent DEO , satis deberet pietas ipsa discernere ,
quid horum de fastu superbia , quid de vera religione desce-
deret . I.X. 16. de C.D. Primas igitur , & præcipuas , partes obri-
net scriptura , in qua aliquid scriptum est , e. g. non habebis coram
me Deos alienos , & secundum hunc Lydium lapidem examinande

sunt apparitiones Angelorum , & alia miracula . Cum DEUS id egerit ad commendanda eloquia veritatis sua , ut per istos immortales nuncios , non sui fastum , sed maiestatem illius predicatoris , faceret majora , certiora , clariora miracula , ne infirmis p̄ijs illi , qui sacrificia sibi expeunt , falsam religionem faciliter persuaderent , eo quod sensibus eorum quedam stupenda monstrarent ; quem tandem ita despere libeat , ut non vera eligat qua sectetur , ubi & ampliora invenit , qua miretur ? Idem ibidem disputat , innuens , miraculis illis credendum esse quibus subest vera doctrina , non iis quibus falsa subest . Addit in sequentibus : Quadam et si non nullis piorum factis videantur opere coequari , finis ipse quo discernuntur , incomparabiliter hac nostra videt excellere . Ibis enim multi tanto minus sacrificijs colendi sunt , quanto magis hac extinent : his vero unus commendatur DEUS , qui se nullis talibus indigere & scripturarum suarum testificatione , & eorundem postea sacrificiorum remotione demonstrat . Res igitur tandemredit ad scripturam , ut ista sit ultimus Judex rerum credendarum vel faciendarum .

§. 12. Quod autem de incantatore dixit Origenes præbet (3.) argumentum , desumptum à dæmone & Magis Dicebant enim Patres , ejusmodi miracula etiam à dæmone & ejus instrumentis posse fieri . Diabolus per instrumenta sua potest miracula facere , ut fecit in Ægypto . Exod . VII . 8. Et per sagam Endoram , quæ personatum Samuelem repræsentavit . 1. Sam . XXVIII . 12. seqq. Cypriani judicio Spiritus (mali) sub statuis atque imaginibus consecratis delitescunt . Hi afflato suo vatum petitra inspirant , exterum fibras animant , falsa veris semper involvunt . de van. Idol. p. m. 267. Diabolus enim suos habet ministros , per quos operatur . Matth . XXIV . 24. Marc . XIII . 22. 2. Thessal . II . 9. Apocal . XVI . 14. Tales etiam sunt Magi , Vates , & Pythones , per quos Diabolus locutus est . Confer Tertul. lib. de anim . c. 46. 47. Orig. lib. 2. advers . Cels . Gerh . Conf . Cath . tom . II . p . 910.

§. 13. Imo , quod (4.) argumentum , nonnunquam nequidem aliquid ea sunt , sed meræ præstigiæ , atq; dolí . qui aliquam quidem mirabilem speciem præ se ferunt , in rei autem veritate nihil in recessu habent , imo planè fabula sunt : ut erant traditiones de Protheo . Eusebius vocat μυθολογίαν , figmenta . adv . Hier . August . ait , plena

raque specieribus mortalium sensus imaginaria ludificatione decipere, quale sit lunam deponere, donec suppositas, ut ait Lucanus, propior despumet in herbas. lib. X. de C. D. c. 16. *Hoc enim, notat Ludov. Vives, erat persuasum, illis magicis incantamentis detrahiri certo Lunam,* sicut ait Virgilius in *Pharmaceutria*:

Carmina vel cœlo possunt deducere Lunam.

Idcirco nutrita illa apud Senecam in Hippolyto, cum Lunam veneratur, ad hunc loquitur modum.

Sic te lucidi vultus ferant.

Et nube rupe cornibus puris eas.

Sic te gerentem frena nocturni aetheris

Detrabere nunquam Thessali cantus queant. &c.

Conf. Aug. l. XVII. c. XVIII. Ubi agit de Phantasticis somniis, & transmutationibus: Et Euseb. lib. IV. de præp. Evang. post Origen. lib. II. adv. Cels. p. m. 91.

§. 14. Esto autem, quædam esse vera, aliud tamen in contrarium suppetit argumentum, nempe (5.) esse *naturalia* vel *artificialia* opera. Nota est magia naturalis, cuius beneficio multa fiunt, quæ vulgus ignorat, vel miratur. Argumento hoc utitur Eusebius dicens, ea, quibus rudi plebeculae imponitur, circulatorum prodigia cum naturalibus caussis esse conjuncta; Plurima enim universa in natura existere, radicem herbarum, plantarum, fructuum, lapidum, itemque aliarum ex omni materia, sive siccaram, sive humidarum virtutum genera, quorum aliæ propellendi & ejiciendi vim habeant, aliæ committendi atque attrahendi, aliæ secernendi ac dissipandi, aliæ contra vel constipandi, vel sistendi, itemque laxandi, humectandi, rarefaciendi, rursumque servandi aliæ, aliæ perimendi, ac præsentem corporis statum modo in hunc modo contrarium penitus immutandi: atque aliorum efficacitatem longiori, altitudini breviori ad plures, ad pauciores aliarum se se diffundere, lib. IV. de præp. Evang. fol. 131. Confer lib. XIII. cap. 15. Talia fuerunt multa Apollonii Thyanæi, de quo Justinus, vel qui quis auctor est qq. & RR. ad Orthod. num. XXIV. Resp. legendus est: Si quidem Apollonius, inquiens, ὡς ἀνὴρ ἐπιστήμονα τῶν φυσικῶν δυνάμεων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς συμπλεγέων τοις δύτισθεοῖς, καὶ ταῦτην τὴν ἐπιστήμην τὰ τελεομοτὰ ἐποίει,

ut

„ut vir naturalium virium peritus, & rerum quae in eis sunt tum cognationis tum repugnantiae sciens, ejusmodi scientia effecit, non divina id potestate fecit. Quam ob causam in effectibus omnibus opus illi fuit, τῆς τὸν ἐπιλέγεων ὑλῶν παραλήφεως, congruentis materiae assumptione, ad id quod efficiebat complendum ipsum opera sua adjuvantis. Si igitur in virtute naturali ea quæri debent, & inveniri possunt, non est cur ad miracula configiamus conferri potest. Ex vetustioribus Tertul. d. anim. cap. 44. Ex recentioribus B. Dn. D. Dannh. melet. d. mirac. pag. 19. & pag. 128. §. 24.

§. 15. Aut sunt (6.) meret *conjectura*, cum erroribus commixta, si non plane errores, certè flexiloqua. Talia erant *vaticinia* & *oracula Ethnica*. Bene Cyprianus dixit, quod Gentilium prophetæ vera falsis semper involvavit. Exempla hinc inde multa & varia existant, ut oracula ista vel ambigue fuerint locuta, vel ex informatione ante accepta responsum formaverint, & præsefescio quam præscientiam tulerint. Cum Philippus Macedo de eventu belli Persici oraculum rogaret, illud respondit: ἔσσοτας μὲν ὁ τάῦρος, ἔχει τέλος, ἔστιν ὁ θύλακος. i.e. *Serta gerit taurus, finem manet, adstat aruspex*: Id quod nonnulli intelligebant de Rege Persarum, sed sors cecidit in Philippum, qui paulo post interfactus est. Ita Demosthenes, ubi mature & clam scivit, Philippum esse obruncatum, palam dixit, somnum sibi esse revelatum, & in eo, quod Rex Philippus cecidisset, tanquam divinitus accepisset. Taceo defectum oraculorum, quem ipse Plutarchus peculiari libro fassus est. Jam vero veris & divinis oraculis & vaticiniis certitudo & eventus respondent in rebus etiam contingentibus, & alias incertis.

§. 16. Sunt (7.) ἀγράφα, quæ nullum in S. literis habent fundamentum, ut miracula Christi & Apostolorum, quæ prius fuerunt dicta, quam patrarentur. Utitur hoc argumento Irenæus lib. II. c. 58. quando Gentilium objectioni responderet, dicens: Si & Dominum per phantasmatu bujusmodi fecisse dicunt, ad Prophetica reducentes eos, ex ipsis monstrabimus, sic à DEO & predicta fuisse, & facta firmissime. Quale quid vero de Ethnorum miraculis dici & ostendi non potuit. Conf. D. Dannh. melet. §. 26. & 27. p. 138.

§. 17. Imo erant (8.) ἀντίγραφα, eo quod intendenter & soverent Idololatriam, à scripturis sacris vetitam. Quod vera miracula fiant eum in finem, ut confirmaret veram in DEUM fidem, & reliqua in scripturis contenta, paulo ante expeditum est. Jam vero Ethnicorum miracula id non intendunt, vel operantur, sed contrarium: quare talibus miraculis standum non est. Ipsa scriptura id præmonuit, quam allegat Tertullianus, de præf. c. 44. quasi nec, inquiens, hoc scriptum sit (Matth. XXIV. 24.) venturos multos, qui etiam virtutes maximas ederent ad fallaciam muniendam corrupta prædicationis. In qua prædicatio ne fallacie etiam falsorum Deorum cultus continetur. Hunc vero intendebant illis miraculis: Qualis vero Apollo, & quid si bi vult severe indicans Metapontinis, ut honorem, qualem cœlitibus, Aristeo habeant? Interrogat Origenes lib. III. cont. Cels. p. m. 127. & pag. 128. Apollo sic, ut Celsus scribit Metapontinis consulit, εἰ θεῶν μολցανέπει τὸν Αριστέαν, ut Aristeu[m] colant pro Deo; illi quibus persuasum erat, Aristeu[m] hominem fuisse, ac fortasse non bonum, in re manifesta, noluerunt oraculo credere, ὡς θεὸς οὐ θεῶν τιμῶν αἴτιος, quod is DEUS sit, aut dignus divinis honoribus: atque ita, contemptis iussis Apollinis, nemo Aristeu[m] habet pro DEO, utpote quod ea Idololatria esset. Confer dicta superius §. II.

§. 18. Quare (9.) negabant consequentiam, quod nempe Ethnicorum Ecclesia sit vera: Et prophetare, & demonia excludere, & virtutes magnas in terris facere, sublimis utique & admirabilis res est, non tamen regnum cœlestis consequitur quisquis in his omnibus invenitur, nisi recti & justi itineris observatione gradiatur, ait Cyprianus d. unit. cap. 13. Et antecedens probat ex Matth. VII. 22. Et addit: Praeceptis ejus (Christi,) & monitis obtemperandum est. Si vera Ecclesia esset, per cuius membra miracula perpetrantur, Aegyptiaca fuisset vera. Nam Magi vera miracula perpetraverunt: Defendi quidem &c. Ita Delrio disq. mag. l. 2. c. 6. apud Dannh. melet. pag. 63. Babylonica fuisset vera, quippe cui addictus erat Nebucadnezar, cuius rela miraculose denotabant gentem impugnandam. Ezech. c. XXI. vers. 21. ad quem locum vide quid annotet Jesuita Sanctius.

Jam vero Nebucadnezar veram religionem non habuit, utpote idololatticam, & ipse nonnunquam aliam meliorem, nempe Judaicam, agnovit. Sed quemadmodum valebat contra Hæreticos, ita & valet contra Ethnicos, quod à miraculis ad veram fidem consequentia nulla sit: *Observandum etiam, quod operari virtutes in his, qui non tenent Evangelij veritatem, sicut in illis, qui Dominum sequentes in nomine ejus signa faciebant: Ioanne vero maxime consequente: Praeceptor, vidimus quandam in nomine tuo ejicientem dæmonia & prohibuimus illum, qui non sequitur nobiscum;* Verba sunt Hieronymi, quæ respiciunt ad Marc. IX. 38. 39. Confer Actor. XIX. 14. seqq. & quæ habet auctor QQ. & RR. ad Orthod. n. §. & ex nostris D. Gerh. in Confess. Cathol. lib. II. artic. §. cap. 4. §. 1. seqq.

§. 19. Si quid veritatis suberat, id suffurati fuerant ex sacris literis, ita ut fuerint (10.) *plagia sacra*. Multi sunt in hoc argumento excolendo Patres, & ex ipsis Gentilium scriptis, quæ conferebant cum sacris, ostendebant, quod in hortos suos gentiles inde rivulos derivarint. Imprimis hoc agit Clemens Alexandrinus l. VI. strom. dñi ex Moïse & sacris scriptoribus aliis de promiserunt ipse & alii unum vel alterum miraculum, ut DEUS per scripturam hanc omnibus hominibus anſam voluerit suministrare, etiam per miracula, veræ ſue agnitionis amplectendæ, quod vero à dextra DEI manu oblatum finistra illi acceperunt. Retulimus supra aliquot ejusmodi Ethnica miracula, quibus imitari volebant divina gentiles, quæ vero fontem suum non poterant omnino dissimulare; *Iustos quidem & curationes, & signa & miracula efficere, τῶν ιμετέων περισέκαοι γραφῶν, ex nostris credidere scripturis.* Si enim aliqua virtutes seu potestates movent ventos, & imbres distribuant, audiunt *Psalmographum* (Psal. LXXXIV. 2.) *Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! Is est virtutum, & principatum, & potestatum Dominus, de quo dicit Moses (Deut. X. 16.) ut cum eo simus, & circumcidire durum cor vestrum, & cervicem vestram non amplius indurabitis. Dominus enim Dominorum, & DEUS Deorum, DEUS magnus, & fortis, &c.* Et Esaias (XL. 26.) tollite, inquit, in alium

alium oculos vestros. Et videte, quis hac omnia fecerit? Ex quibus & similibus testimonis Ethnici videre poterant, quis auctor sit miraculorum, vel mirandorum, cum naturalium, tum supernaturalium; quo posito deinde ulterius, quam par erat, progressi sunt.

¶ 20. Ex dictis Patrum, & responsionibus premissis vide est, quod adversus miracula, si quæ orthodoxis objiciuntur, liceat excipere, & ostendere, quod nuda ipsorum auctoritate standum non sit in rebus credendis & agendis, quandoquidem subesse possint, & interdum subsint argumenta, quæ talem fidem & obsequium dissuadent, ut dissuadent vel patrantium mores, vel finis, quem intendunt, & effectus, quos producunt, & modi, quo fiunt, & status, in quo constituta sunt, & ipsæ scripturæ, quæ illa vel nesciunt, vel improbant, aut meliora & priora habent. Quare tutissimum est, in talibus verbo divino ante omnia niti, & tum deum credere miraculis, si cum isto illa convenient. Confer quæ habet Tertul. c. 44. de prescript. & t. II. opusc. tr. I. d. conc. Cajetanus, B. virg. cap. I. Cujus verba merentur ad scribi: Extraordinaria via, qua potest aliquid in fide decerni, esset, si miraculo, quod vere miraculum esset, DEus attestaretur, aliquid ad finem spectans; sed hic esset opus cautela magna, tum ex parte operum mirorum, quoniam Angelus Satanæ transfert, se in Angelum lucis, & signa & prodigia &c. Vide reliqua Dannh. melet. pag. 87. usque 88. verba: *res fidei*. Cui jungatur Franciscus Toletus Jesuita pridem, deinde Cardinalis comm. ad Johan. III. p. 240. Advertendum est, inquiens, DEum in Prophetis inter alia signa Christum advenientem agnoscendi, etiam *miracula* dedisse, quæ facturus erat, quæ declaravit Jes. XXXV. &c. Hoc ipso arguento Justinus Mart. in dialogo cum Tryphone utitur, ad probandum, Christum esse verum Messiam, quia nullus Propheta simul fecit omnia quæ Christus. Hic unus ille aliud fecit; at simul tot, ac talia; qualia praedicta sunt: Nemo opera ergo Christi & miracula, etiamsi in confirmationem, quod Filius DEI & Christus erat, ea se facere non expressisset, ex Prophetarum tamen dictis, quibus Judæi fidem, ut par erat, habebant, satis superque probabant, ipsum esse Christum. Igitur

, tur cum miracula Pontificia oraculis S. literarum non respon-
,, deant, sed ad dogmata tuenda fiant oraculis divinis contraria, ni-
,, hil probant.

§. 21. *Dicas* (1.) DEum tamen ipsum & ordinasse mi-
racula ad conversionem hominum, & usurpare ad eandem per-
ficiendam, & succensuisse infidelibus, si qui ea admittere, &
se convertere noluerunt. Exod. IV. 21. VII. 3. seq. Deuter. IV.
34. &c. (?) Christum quoque miraculis fuisse illustrem, & illis
suos auditores ad fidem pellicuisse, & convertisse, & confirmasse,
& qui tale quid admittere noblebant, reprehendisse & damnasse.
Matth. VIII. 27. IX. 33. XI. 20. XII. 23. XIV. 11. &c. (3.)
Eundem suos quoque Apostolos instruxisse potentia edendi mi-
racula, & cum hac misisse in orbem terrarum, & doctrinam iisdem
confirmasse. Matth. X. 1. Marc. XVI. 20. (4.) Iстis ratio-
nibus quævis miracula posse eludi, imo negari.

§. 22. 1. in *genere*; quod non sint quævis miracu-
la admittenda, & credenda, DEus ipse docuit, Deut. XIII. 1.
seq. quando vetuit ea miracula aestimare, quæ abducunt à ve-
ro DEI cultu & religione; Matth. XXIV. 24. magna quidem
Antichristorum & Pseudo-Prophetarum miracula fore prædictit
Christus, & tamen Antichristos, & Pseudo-Prophetas vocat
eorum patratores. 2. Theff. II. 9. 10. Antichristo quoque mira-
cula & ostenta tribuuntur, quæ tamen futura erant falsa, & fal-
lacia. 11. in *specie* ad (1.) miracula, divinitus perpetrata, erant
ipsum quasi reale verbum DEI, quale vero non sunt cuiusvis,
sicut nec cuiusvis est loqui verba conscientiam obligantia. Et ta-
lia argumenta comitem habebant quandam quasi vim mentium
persuasivam, & penetrativam, cui non nisi προάπεστος malitiosa
poterat resistere. Exod. VII. 3. seqq. Præterea conjunctum ha-
bebant DEI verbum, vel ad illud deducebant, & ipsum confir-
mabant. Secus comparatum est cum miraculis, quæ contra DEI
verbum sunt, sicut illud in scriptura sacra revelatum exstat. Exod.
VIII. 19. Magi Aegyptiaci, non valentes producere vel pedicu-
los, agnoscent eum esse DEI digitum. Ad (2.) quod nec Christus
quævis miracula probaverit, itidem ostensum est ex Matth.
XXIV. Sicut nec idē probavit quamvis miraculorum petitionem
Matth.

Math. XII. 39. Christi vero miraculis erat fides deferenda, quia erant prædicta, & insignia Messiae, ipso DEI verbo prædicente. Matth. VIII. 17. cum Jes. LIII. 4. & singulari virtute prædicta. Joh. X 21. (3.) Discipuli confirmabant DEI verbum signis: DEI ergo verbum erat, quod illi docebant, quare mirum non est, imo necessarium est, ut quis talibus miraculis crederet. Ad (4.) Non quævis miracula laborant ipsis defectibus, quare nec eludi aut negari jure possunt. Ipsi adversarii habent notas quasdam ex quibus confidunt se vera à falsis miraculis posse discerne-re. Sed de his & similibus rationibus forte in conflictu uberior dabitur occasio dicendi. Nos finimus, & damus gloriam DEO Θαυματέργω.

#####

E Thnica gens quondam multis miracula verbis
     Jactavit, fidei ceu documenta suæ.
 Sed fuit istius cœtus jactantia vana,
     Utpote quæ vanæ religionis erat
 Gens Christo sacrata suo meliora docebat
     Dogmata, scripturis rite probata suis.
 Quare subjicias scripto miracula verbo,
     Ut contra Sathanam sit tua firma fides.

f.

Exercitii Praes.

Pereximio Dn. Respondenti,
 SS. Theol. Stud. Amico & Faut.
     suo honoratis.

Quæ quondam ediderant prisca miracula gentes,
     Essent ut cultus hæc monumenta sui,

Deci-

*Decipulas potius Sathanæ, mage Dæmonis artes
 Dixeris, incautis qui struit usque dolos.
 Quæ contra veri, mortali imitandaque nulli,
 Argumenta DEI sint speciosa, probas.
 Theologo egregius sanè labor !apprecor ausis,
 GÜNTZERE; è cælo robur opemve Tuis.*

Festinante calamo gratulab. scr.

M. J. C. S.

Mira refers; num vera refers ex pectoro verò?
 Ipse ego cum multis vera nec esse puto.
 Vera tamen dicis, vanæ miracula gentis
 Dum Te pro cathedrâ proposuisse juvat.
 Falsa refers, dum mira refers, sed vera subinde.
 Addis, dum verè falsa fuisse probas.
 Atque ita falsa licet de pectoro dicere verò,
 Lingua potest verò falsa referre sondò.
 Inde, quod eludis, quicquid miracula verum
 Mentiri possunt, grator, Amice, Tibi.
 Pectoro de verò sic pergas dicere falsum,
 Ut verè falsum quilibet esse sciatur.

*Joh. Benedictus Metzler, SS. Theol.
 Stud. Annabergâ Misericordia.*

Discussis falsis, monstras miracula vera,
 Inque horum inquiris causas, dextréque piéq;
 Jacent qui cupiunt, quævis *miracula* facta,
 Lydius inventus lapis est, quo quæq; probentur.
 Applicat his ipsis, noster, feliciter illum,
 GÜNTZERUS; quem sic merces laudesque manebunt.

Gratulabundus posuit
 J. F. Medler, S. J.
 F I N I S.

